

Domáci glasniki

Stev.182

Lienz, petek 6.septembra 1946.

Leto 2.

CERKEV ZA VOJNE ŽRTVE

Zadnja vojna ni prinesla samo grozovitosti, o katerih se nam poprej niti sanjalo ni, temveč je pokazala tudi primere krščanske dobrodelnosti, ki daleč prakašajo vse doslej znane. Splošno je znano delovanje UNRRA-e, ki še danes hrani skoro polovico človeštva in ga varuje, da ne pogine od lakote, in ki ne dela razlike med zaveznikom in bivšim sovražnikom. Manj pa je znano delo katoliške Cerkve, ker je bilo opravljeno v vsej tišini od pričetka vojne.

PAPEZEV INFORMACIJSKI URAD je zaposljeval veliko število duhovnikov, sester in laikov in je služil posreževanju obvestil in poročil vojnim ujetnikom in internirancem. Ta urad je vodil posebno krtoteko o milijonih ujetnikov ter reševal dnevno na tisoče vprašanj. Promet je prekašal onega pri Rdečem križu.

PAPEZEVA POMOŽNA KOMISIJA je razvila še večjo delavnost kakor informacijski urad. Delovanje te komisije je bilo med vojno omejeno na Italijo, po vojni pa se je raztegnilo na vso Evropo. Ustanovljena je bila pomožna komisija, da nudi pomoč pri izpraznitvi prebivalstva iz krajev, ogroženih po bombardiranju. Vsled sistematičnega obstreljevanja je bil celoten promet v Italiji v popolnem razsulu, cela ozemlja so bila odrezana od vsakih zvez. Tu je priskočil na pomoč Vatikan. V vsej naglici so bile sestavljene cele avtokolone, ki so prepeljale nesrečnike v manj ogrožene kraje, nazaj grede pa vozila živila in druge potrebščine v kraje, kjer je tega primanjkovalo. Bili so časi, ko je bila prehrana celih okrajev odvisna samo od teh belo-rumenih avtokolon. Zgrajenih je bilo več taborišč, katere je vzdrževala papeževa pomožna komisija. Naloge pa so se še množile. Iz inozemstva je bilo treba nabaviti živila, grozile so bolezni, mrzlica, davica, griža, tifus. Komisija je preskrbela ogromno količino kinina in drugih zdravil, ki jih drugače sploh ni bilo mogoče dobiti ali pa le na črni borzi (Penicilin, Insulin idr.) Italijanske bolnišnice so bile brez obvezilnega materiala, brez kirurških instrumentov. Hitro je bilo vse to nabavljeno iz Amerike.

Takoj po vojski je komisija razširila svoje delo na vso trpečo Evropo. Naglo je bilo treba ustaviti nevarnost nalezljivih bolezni in lakote, ki je grozila milijonom preseljencev in lačnim otrokom. Organiziran je bil prevoz vojnih ujetnikov v domovino s pomočjo avtokolon in papeških vlakov. V novejšem času obiskuje komisija taborišča ujetnikov, jim posreduje pošto iz domovine in deli darove.

Tako o delovanju papeške komisije piše nemško-avstrijski list "Die Furche" 31.8.1946. To pa je le zelo medel prikaz vsega, kar je ta urad doslej naredil za vojne žrtve. Zlasti mi Slovenci bi morali dobro vedeti, kako je papeška komisija reševala smrti sestradane slovenske internirance v Gonarsu, na Rabu in drugod po italijanskih taboriščih.

Še danes delujejo v Rimu papeške menze kjer je do zadnjega časa dobivalo dvakrat na dan brezplačno hrano na stotine naših ljudi,

ki so se po sili razmer morali zateči v Rim. Tam se dvakrat na dan nasiti več sto drugovercey od pravoslavnih Srbov do Judov. Nihče nikogar ne vpraša, katere vere je: kdor je potreben podpore, jo dobi! Pa to je le en majhen izrez iz vsega silnega napora, s katerim se je Vatikan zavzel, da bi dejansko omilil silno bedo vojnih žrtev!

MAC ARTHUR ZOPER RUSIJO

Včeraj smo poročali o Mac Arthurjevi izjavi glede duhovnega preobrata v japonskem narodu in o nevarnostih, ki groze Japoncem, če se bodo vdali močno naraščajočemu levičarskemu gibanju. Danes imamo pred seboj popolnejši govor tega ameriškega značovitega generala, ki je zdaj vrhovni poveljnik vseh ameriških čet v vzhodni Aziji.

Ob obletnici japonske kapitulacije je general Mac Arthur najprej svaril svet pred nevarnostjo, ki grozi, če se na Japonskem spopadejo tankaj razširjajoči se novi svetovni nazori. Zlasti velika nevarnost je, da bi Japonci postali plen skrajno levičarskih naukov. Nato je Mac Arthur govoril o nasprotstvih med zahodno miselnostjo in pa ruskim sistemom, ki ga hočejo Rusi vsiliti na Kitajskem in na Koreji. Mac Arthur je očital ruski politiki in sovjetski propagandi, da hoče Rusija zunanjo Mongolijo in Korejo ponižati za svoje vazalne države. Napadel je ravnanje Rusije v kitajski državljanski vojski ter izjavil, da tudi uporniške knete na Filipinskem otočju hujskajo sovjetski agenti. Končno je Mac Arthur naglasil, da ima Moskva svoje prete vmes tudi pri nemirih v Nizozemski Indiji, na Malaji, v Burmi in Indiji, kakor tudi v francoski Indokini, kjer povsod podpira komuniste.

Mac Arthur je končal svoj govor z izjavo, da je mogoče ruska prizadevanja v Aziji ustaviti samo, če se jim bodo zahodne države, to se pravi Združene države severne Amerike in Vel. Britanija, res učinkovito postavile po robu.

Ko je ta govor Mac Arthurja prišel v javnost, je v delu ameriške javnosti nastalo razburjenje. Nekateri so protestirali proti temu govoru, češ, da je v nasprotju s politiko Združenih držav. Nato se je oglasilo ameriško zunanje ministrstvo in v uradni izjavi izjavilo, da ima general Mac Arthur pravico, kadar se mu zdi primerno, povedati svoje mnenje o ameriški zunanji politiki. Sicer pa tako se glasi uradna izjava ameriškega zunanjega ministrstva - Mac Arthurjev govor v nečem ne nasprotuje politiki Združenih držav.

STALINOVO DNEVNO POVELJE

Tudi Rusi so se oglasili za to obletnico. Ker je stvar vendarle ne samo važna, ampak tudi nad vse zanimiva, naj danes podamo obširno poročilo.

"United Press" poroča iz Moskve 3. septembra, da so v Sovjetski zvezi obhajali obletnico japonske kapitulacije, da pa sicer pri tej priliki ni bilo vojaških parad. Pač pa je Moskva bila zagrnjena v morje rdečih zastav in Stalinovih slik. Po ulicah so se vrstili velikanski demonstracijski sprevodi, ki so nosili lepake s počastitvami Stalina, sovjetskih poveljnikov in junaške Rdeče armade. Po vseh moskovskih trgih so igrale vojaške godbe. V vseh glavnih mestih posameznih sovjetskih republik je bilo zvečer oddanih po 24 topovskih strelav.

Za obletnico japonske kapitulacije je Stalin izdal dnevno povelje, v katerem naglašja, kaj sta ruski narod in Rdeča armada žrtvovala za končno zmago nad Japonci, pri čemer ne omenja deleža Združenih držav in drugih narodov. Stalinovo dnevno povelje se kon-

končuje z besedami: "Pozdravljam vas in vam čestitam na ta veseli narodni praznik, na dan zmage nad imperialistično Japonsko. Večna slava junakom, ki so padli za zmago naše domovine! Naj živi sovjetska vojska, dolgo naj živi sovjetski narod, dolgo naj živi mogočna sovjetska domovina!"

Sovjetsko časopisje se v uvodnih člankih spominja važnosti zmage nad Japonsko ter zlasti naglašá, da je Rusija s svojim posegom zoper Japonce vojsko bistveno skrajšala. Moskovski list "Izvestija" v zvezi s tem svári "mednarodno reakcijo" ter nato tako-le piše:

"Dandanes je le preveč temnih elementov, ki sanjajo o novi vojski. Ti ljudje upajo, da bodo svojim temnim namenom mogli kaj koristiti, če človeštvo pahnejo v še bolj krvavo tretjo svetovno vojsko. Reakcionarji iz zahoda pri tem v sredstvih niso izbirčni: brez sramu se pri tem poslužujejo ostankov nemškega fašizma in militarizma. Pa bi pametno storili, ko bi si zapisali za ušesa usodo Nemčije in Japonske."

ATOMSKA BOMBA-NI ZADNJE OPOŽJE

Ko sta padli atomski bombi na nesrečni japonski mesti Hirošimo in Nagasaki, so znanstveniki napovedali, da bo zdaj za dolga leta tamkaj onemogočeno vsakršno življenje. Razlagali so, da bodo radijevi učinki atomske bombe še dolga leta tako strašni, da ne bo mogel tam prebivati ne človek, ne žival. Zdaj pa poročajo iz Hirošime in Nagasakija, da se tam vendarle razvija novo življenje.

Znanstveniki so prav napovedali, ko so pripovedovali, kaj se bo po padcu atomske bombe s Hirošimo in Nagasakijem zgodilo. Uganili so, kako daleč bo seglo razdejanje atomske bombe in kaj vse bo ta pri tem uničila. Ljudje so se sicer zgražali ob misli, koliko deset tisočev človeških življenj je atomska bomba v hipu uničila. Tolažilo jih je samo upanje, da je ta novi način vojskovanja v nekaj sekundah končal vojsko in tako prihranil življenje drugim tisočem ljudi. Hirošima in Nagasaki sta bili strašno ranjeni mesti in te rane so bile za japonsko cesarstvo smrtne.

Niso pa pogodili znanstveniki, ko so razlagali, koliko časa bo trajala radijeva aktivnost na kraju eksplozije, Niso vpoštevali, da je človek z naravo vred silno trdoživo bitje. V obeh bombardiranih mestih namreč se že spet dvigajo človeška bivališča, grade se hiše, zemlja, o kateri so trdili, da bo mnogo let ostala nerodovitna, se odeva v zelenje in cvetje ter celo že rodi.

To sicer ne pomeni, da bi zaradi tega grozote atomskega vojskovanja bile manjše, saj je res umrlo toliko tisočev ljudi in so bila uničena cela mesta. Naša civilizacija bi vsaj delno izgini-la, če bodo v novi vojski res uporabljali atomsko bombo. Vendar bo človek tudi to preživel. Vedno se bo dobilo nekaj ljudi, ki bodo dovolj odporni, da bodo iz razvalin prizadejanih po atomski bombi, končno vendarle prilezli na dan in znova začeli graditi. In narava bo zopet poganjala rastlinje in cvetje in sadove, krogotok življenja se bo znova začel. Atomska bomba torej ne bo "zadnje orožje".

Je pa vprašanje, ali je v tej ugotovitvi kaj dosti tolažbe.

= : =

AMERIKANCI V AFGANISTANU. V Indiji izhajajoči angleški list "Free Press Journal" poroča: Iz Kabula poročajo, da Amerikanci v Afganistanu z vso naglico delajo

ceste in mostove ter razširjajo radijsko in telefonsko omrežje. Ameriški strokovnjaki so izdelali natančne načrte za razvoj dežele. Politični krogi domnevajo, da je

ta ameriška delavnost del celotne ameriške strategije, ki si ustvarja vojaška oporišča okoli Rusije. Že zdaj deluje v Afganistanu mnogo ameriških strokovnjakov, skoro pa pričakujejo še več novih. Značilno je, da se jim najbolj mudi delati ceste in ustvarjati brezžične postaje.

BOJI NA KITAJSKEM. Čete Čangkajškove narodne vlade so najprej ustavile komunistično ofenzivo, nakar so same prešle v napad. Blizu korejske meje so začele ofenzivo, ki je zelo uspešna. V provincah Jehol in Hopej so vladne čete obkolile močne kitajske sile in jih zdaj uničujejo. Državljanska vojska je zdaj segla tudi v Mandžurijo, ker vladne čete tudi napredujejo. - Ameriški poslanik Leighton je znova začel dogovarjati se s kitajskimi komunisti, ki so zdaj mnogo bolj pripravljani sprejeti ameriško posredovanje in končati državljansko vojsko kakor so bili še pred nekaj tedni.

NASKOK NA STROJE! V dolini Gorenje Izare, blizu vasi Tignes na Francoskem, grade velikansko elektrarno, ki naj bi Francijo preskrbovala z 800 milijoni električnih enot na leto. To delo pa je sedaj prebivalstvo vasi Tignes, ki leži južno od Montblanca, nenadno prekinilo. Prebivalci so sklenili, da nikakor ne puste, da bi njihovo ljubko vasiico zagrnili valovi umetnega jezera, ki bi tam nastalo. Zato so neke noči naskočili vrtalne stroje, "bagerje" in vse naprave, ki so potrebne za zgradbo 150 m visokega jezua. Jez sam, v kolikor je bil že narejen, so z dinamitom navrtali in ga razstrelili. Najvažnejše dele strojev so pometali v reko Izaro, barake same pa zažgali.

OBRAMBA AMERIŠKE CELINE. Reuter poroča iz Washingtona, da je admiral William F. Halsey - Mausey med boji v Pacifiku poveljnik znamenite tretje ameriške mornarice izjavil, da vlada Zedinjenih držav izdeluje načrt,

ki določa sodelovanje južnih in srednje-ameriških držav pri obrambi zahodne zemeljske poloble.

CUJEČNOST VRHOVNEGA PASTIRJA. Agencija T.N.D. poroča, da je papež Pij XII. sprejel v zasebni avdienci ameriškega zveznega sodnika Murphy-ja. Sodnik je povedal, da sta s papežem govorila o različnih vprašanjih pariške mirovne konference. Sv. oče je zelo zaskrbljen zaradi ohranitve svetovnega miru. Na koncu je Murphy izjavil, da je še ves pod vtisom neverjetno ostrega opazovalnega čaru, ki ga ima sedanji papež. ("Inf.D." 22.8.1946.)

OBNOVA VARŠAVE. Ko se je v maju preteklega leta preselila poljska vlada v popolnoma razrušeno Varšavo, se je zdelo, da ne bo mogla najti niti skromnih prostorov za svoja ministrstva. Že so nameravali preseliti vlado v Lublin ali Krakov. Ker se je pa tudi prebivalstvo vrnilo, je vlada ostala. - Poljska vlada je zdaj izdelala načrt, po katerem naj se mesto obnovi v 10 letih, in sicer v več samostojnih gradbenih odsekih. Najprvo bo zgrajen narodni trg, na katerem bo stala zgradba parlamenta, primeren prostor za velika zbiranja in centralna poslopija vseh važnejših javnih ustanov. Na del Varšave bo stal na škarpah, 80 m visoki kameniti planoti ob Visli, kjer je bilo nekoč prvo varšavsko naselje. Severno odtod bodo - kolikor bo to mogoče - obnovljene razvaline srednjeveškega starega mesta. V zahodnem delu bo vladna in bančna četrt, tu bo zgrajena tudi glavna železniška postaja. Težka industrija in splošno koristni mestni obrati bodo na vzhodnem obrežju, Visle, v tako-imenovani "Praci". - Predračun za obnovo Varšave znaša 25 milijard predvojnih zlotov. Ruska vlada se je ponudila, da bo krila polovico tujih stroškov. ("Weltpresse" 28.7.1946.)

KDOR BI KAJ VEDEL o Ivani Vidmar iz Kranja zdaj s poročeno hčerko Mici v begunstvu, naj javi v baraki 30/2.